

TEGEZŐDJÜNK VAGY MAGÁZÓDJUNK?

AVAGY HOGYAN SZÓLJUNK EGYMÁSHOZ A TERÁPIÁS ÉS TANÁCSADÓI HELYZETBEN?

A negyedik felvonáshoz érkeztünk a tegezés–magázás témájában, most hat hozzászólást közlünk. A Pszichoterápia 23. évfolyamának 2. számában közöltük Berger Noémi vitaindítóját, s azóta számos szakember osztotta meg véleményét, tapasztalatait. Különböző területek dilemmáit, jellegzetességeit ismerhettük meg, jelen lapszámban ez folytatódik: Somogyi Zsófia Borbála révén bepillantást nyerhetünk a bűnelkövetőkkel végzett munka ezen kérdéseibe, Eörsi Dániel a családorvos speciális helyzetét elemzi, Cserey Miklós a szervezetfejlesztés területére is elkalauzol minket, s Simon Sarolta révén a gyerekvédelem kapcsán szerepet kap a fiatalabb korosztály is. Flaskay Gábor reflektíven tekint a megszólítás kérdésére, Kavetzky Péter pedig komolyan véve a vita műfaját, előző hozzászólók felvetéseire reagál. A hozzászólásokat beérkezési sorrend szerint közöljük.

Valkó Lili rovatfelelős

Régóta érdekelnek a pszicholingvisztikai kérdések, így a tegeződés-magázódás kérdésén is sokat gondolkodtam korábban. Előre bocsátom, én magázódni szoktam. Leginkább azért, mert bennem különül el és tudatosodik jobban, hogy a páciensekkel dolgozom, a hétköznapi társasággal pedig nem. Volt ebből problémám egy olyan munkahelyen, ahol a dolgozókkal kellett foglalkoznom, ugyan nem találkoztam velük nap mint nap, de volt, akik úgy értelmezték a helyzetet, hogy nem fogadom el, nem tekintem őket kollégának. Hiába próbáltam elmagyarázni, hogy én így tudok felelősségteljesen együtt dolgozni velük, nem omlott le a fal.

Az elmúlt hét évben azonban a klientúráim nagyrészt homogenizálódott, bűnelkövetőkkel foglalkozom. A büntetés-végrehajtás hierarchikus és hivatali rendjéből következően alapvető a magázódás. Persze, ebben a körben talán a leggyakoribb a csendőrpertu használata, de ezzel sosem értettem egyet. Mivel nem vagyok hivatásos, azaz egyenruhába öltözött személy, gyakran előfordul, hogy a páciensek kérik a tegeződést, amit azonban minden esetben elutasítok. Ráadásul tekintettel arra, hogy a

fiatalkorú elkövetőktől ugyanolyan felelősségvállalást várunk, mint a felnőttkorúaktól, ezért természetesnek tartom, hogy velük is magázódjak. Bűnelkövetőkkel tartott csoportfoglalkozásokon sem szoktam tegeződni, annak ellenére (vagy azzal együtt), hogy a csoporttagok tegeznek egymást. Tapasztalatom szerint ezt a csoportozás elején időnként furcsállják a résztvevők, ám hamar beleszoknak. Más kérdés, hogy vannak olyan személyek, akik képtelenek magázódni, akár azért, mert külföldiként gyakran nem beszélnek elég jól magyarul, akár azért, mert szocializációjuk során nem tanultak meg magázódni. Ilyenkor a magam részéről továbbra is maradok a magázódásnál, mert úgy gondolom, ez mind nekik, mind a többieknek üzenetértékkel bír. Összességében is az a tapasztalatom, hogy a bűnelkövetők a tegeződés felvetésével – és még sok minden másal – a kapcsolat legelején már a határokat keresik, és próbálják azokat tágítani, el nem ítéhető módon. Sokszor ők maguk megjegyzik, hogy tegeződve is képesek tiszteletet adni és magázódva is képesek szemtelenkedni, ha úgy alakul a helyzet. Ez egyértelmű, mindnyájan így vagyunk ezzel, ugyanakkor

mégis tisztán látszik, hogy ez a keretek tágítására, a határvonalak gyengítésére és a kontroll megszerzésére irányuló játszma.

A témához kapcsolódóan, a bűnelkövetőktől eltávolodva ugyanakkor fontosnak tartom még megjegyezni, hogy a magam részéről, ha valakit egy tegeződő viszonyban ismerek meg, álságosnak érzem a terápiás kapcsolatban megkérni a magázódásra. Pszichológusként, saját élményben, magam is meg tapasztalhattam, hogy volt olyan kolléga, aki a velem való munkájában magázott, más, egyéb helyen történő találkozáskor pedig tegezett, és ez engem nagyon kizökkentett a kettőnk kapcsolatából. Így tehát, akit például csoportos helyzetben pszichológusként tegezve ismerek meg, azzal a személlyel már nem állok át négy szemközti helyzetben sem a magázódásra.

Bár a magam részéről szigorúan kötöm az ebet a karóhoz, ha szakmailag valaki hitelesen meg tudja indokolni, mint a korábbi hozzászólók közül néhányan tették ezt, elfogadom, hogy másképpen jár el. 14 év alattiakkal nem foglalkozom, így nem is tudom, hogyan viszonyulnék hozzájuk és a szüleikhez, de most majd elgondolkozom rajta.

Somogyi Zsófia Borbála

Azt hiszem, nyugodtan kijelenthetjük, hogy a tegeződés vagy magázódás megszólítási forma önmagában nincs összefüggésben a terápia vagy a segítő konzultáció eredményességével, hatékonyságával. Nem tudok elképzelni olyan elméleti levezetést, amely az ellenkezőjét bizonyíthatja. Ugyanakkor, ha az egyes terapeuta-páciens párosokat nézzük, igen is számít, hogy hogyan szólítják egymást. De nem azért, mert létezik valamilyen optimális vagy elvárt forma, amelyet „be kell tartani”, hanem azért, hogy a terápiás, konzultációs szituáció mindkét fél számára hozza azt a komfort-helyzetet, amelyben együtt tudnak működni. Ez néha az egyik, néha a másik megszólítási forma.

Azt is szoktuk mondani, hogy a terapeuta-páciens kapcsolat egyenrangú felek aszimmetrikus kapcsolata. Aszimmetrikus azért, mert az egyik fél segítségre szorul és segítséget kér, a másik pedig a szakértő, aki a segítséget adja. A kereteket, a munkamódot az utóbbi határozza meg. Ennek része a tegeződés vagy magázódás, és erős szempont, hogy a terapeuta olyan megszólítási formát állítson be, amelyben tartósan otthonosan tudja érezni magát, egyszer-

rűen azért, hogy ne kelljen a saját érzéseivel küszködni a nem kívánt megszólítás hallatán.

Ahogy szokták mondani, a nyelv élő organizmus, és mint ilyen, folyamatosan változik. Egy ilyen változásnak vagyunk tanúi, amikor az emberi érintkezés során megjelenő nehézségeket tapasztaljuk a megszólításkor, a tegeződés vagy magázódás megválasztásakor. A tradicionális formák fellazultak, egyértelműen elfogadott új pedig nincs helyette. Mivel átmeneti időszakot élünk ezen a területen, sok a bizonytalanság, tisztázatlanság, ki nem alakult gyakorlat, ezért gyakran kell megküzdenuünk ezzel a problémával a terápiás helyzetben is.

A megszólítás, amelynek kontextusába a tegeződés, magázódás beágyazódik, tükrözi a kapcsolati viszonyokat, utalhat az egymáshoz való közelségre, távolságra, a társadalmi hierarchiában való elhelyezkedésre, az egymás közötti alá-fölérendeltségi viszonyokra. És mivel sokak számára kínos megélni a valakihez fűződő kapcsolatban a távolságot, idegenséget, alárendeltnek érzett státuszt, az egyén arra törekszik, hogy megszüntesse ezt. A tegeződés alkalmas eszköz lehet ehhez. Nem biztos azonban, hogy a páciens törekvése találkozik a terapeuta szándékával. Neki jól jöhet a magázódás, a távolság, amely segít szélesebb perspektívából, csökkent érzelmi bevonódás mellett rátekinteni a páciens által elmondottakra. De sok páciensnek is nagyobb biztonságot jelent a nagyobb távolság. Másokat viszont megijeszt.

A tegeződésnek vagy magázódásnak a jelen társadalmunkban tehát az egymáshoz való közelség vagy távolság átélésében van jelentősége. A pszichológiai beavatkozások során azonban nem jelenthető ki, hogy az egyik vagy a másik jobb eredménnyel kecsegtet.

Van a kérdésnek generációs aspektusa is. Az idősebb korosztály megtanulta a magázódást, nagyjából biztonságosan eligazodik a viszonyformák között, meg tudja ítélni, hogy mikor ildomos az egyiket vagy a másikat használni. Szívesen magázódik. A huszonevesek világában fordított a helyzet. Ők legszívesebben mindenkivel tegeződnének. A terápiás szövetség kialakítása során ebben a konfliktusban kell kialakítani konszenzust.

A dinamikus szemléletben bonyolítja a helyzetet, hogy az egész kérdést az áttétel kontextusában is végig kell gondolni, elemezni kell, különösen akkor, ha a terápia közben merül fel a megszólítás változtatásának gondolata. Könnyű belátni, hogy az ilyen ötletnek pszichológiai jelentése van, és ha megbeszéletlenül marad, fontos kapcsolati szempont marad reflektálatlanul. És talán itt van a lényeg, a megszólí-

tási formának kapcsolati jelentése van, amit meg kell próbálnunk megérteni az adott konkrét, egyedi terápiás, konzultációs helyzetben.

Flaskay Gábor

Pszichoterápiás magánpraxisomban pszichoanalitikusan orientált pszichoterápia, a pszichoanalízis és a csoportanalízis eszköztárával és szemléletében dolgozom. Tanulóéveimet és pszichoterapeutává válásom idejét Tünderhegyen töltöttem. Soha fel sem merült bennem, hogy pácienseimmel tegeződjek. Pontosabban, elvétésként előfordult, hogy letegeztem valakit, ami akkor és ott a pszichoterápiás kapcsolat intenzív áttételi-viszontáttételi érzések sodrását jelezte. Természetes közegem a magázódás. Idegenként, felnőtt emberként találkozom leendő pácienseimmel, távolságból érkezünk egymáshoz. Ebben a kontextusban a tegeződés lehet a távolság, az ismeretlen másik, a fizikai és lélektani tér keltette szorongás áthidalására, az agresszív fantáziák elhárítására tett kísérlet. Vagy, akár a bizalom/bizalmatlanság konfliktusának feloldásának illúziójaként működhet. A pszichoterápia későbbi szakaszában a magázódás hordozhatja ezt a kezdeti distanciát, ami a kapcsolat intimitásával együtt a pszichoterápia szolgáltatás jellegét jelzi. Ha egy páciensben felmerül az igény, hogy tegeződjünk, vagy éppen tegeződéssel kezdi kapcsolatunkat, akkor ennek tisztázása is a diagnosztikai munka részévé válik, igyekszem megérteni annak forrását. Amúgy, a magázás mellett létezik az önözés, ami a nyelvhasználat változatosságán keresztül egy kapcsolat érzelmi-hangulati sokszínűséget is hordozhatja. A magázódás/önözés formai-tartalmi eleme a pszichoterápiának.

A vitát olvasván feltűnt, hogy a magázódást a tekintélyelvűséggel, generációs kérdésként, szakmai identitást erősítő „fehér köpenyként” való használatként vagy éppen a kiképző „másolásaként” azonosították többen. Egyfelől a magyar nyelv az angoltól eltérően magázódós/tegeződős, és ezen keresztül gondolkodásunk, lélektani valóságunk megteremti annak a lehetőségét, hogy kifejezzünk közelséget/távolságot – így határteremtő funkciót –, illetve alá-fölrendeltségi/mellérendeltségi viszonyt hordozhat. Másfelől, a fentiek közül terjedelmi okok miatt egy párat kiemelve, a magázódás/tegeződés technikai kérdésébe bújít lényegi dilemmára térek ki.

Életkor kérdése. A bevezetőben felvetett problémára, miszerint egy fiatal pszichológus és a vele majdnem egykorú felnőtt páciense esetében az egy-

szerűség kedvéért váltanak tegeződésre, a fentieket gondolom érvényesnek. Miért lenne egyszerűbb tegeződni? Nyerünk-e e révén vagy veszünk-e a vámon a tegeződéssel? A válaszom az, hogy a 16-17. században kialakult magázódás olyan nyelvi-gondolkodásbeli kultúrát teremtett meg, melynek átformálására nem a pszichoterápiás rendelő, avagy az egyéni, illetve csoportpszichoterápia a megfelelő színtér. Szerintem a felnőtt emberekkel dolgozó pszichoterapeuta szakmai identitásának része, legalábbis számomra, hogy a magázódással nem veszték a bontakozó kapcsolat intimitásán és bizalomvámján, viszont nyerek a diagnosztika révén.

Csoportpszichoterápia. A csoportanalitikus csoportban a páciensek egymással tegeződhetnek vagy magázódhatnak, mi kölcsönösen magázzuk egymást a páciensekkel, miután az első interjú a csoportba jelentkező pácienssel ugyanolyan lélektani feltételek között zajlik, mint a fentiekben említett egyéni helyzetben. Az eddigi hozzászólásokban kifejezetten feladatlan áttételi-viszontáttételi problémának tartom, ha a csoportvezető azért nem magázódik a csoporttagokkal, mert az olyan lenne, mintha gyerekcsoportot vezetne egy felnőtt. Foulkes írja a lélekgyógyász személyiségével kapcsolatban, hogy annak állampolgárként bármilyen vonzalma és politikai meggyőződése legyen is, mélyebb értelemben elég liberálisnak kell lennie, hogy a csoportjában minden embert egyenlőként kezeljen.

Mindent összevetve, a magázódás/tegeződés technikainak tűnő kérdése egy alapvető pszichoterápiás beállítódás és a szakmát művelő személyiségének összhangját feszegeti. Tudja-e a pszichoterapeuta a páciens tisztelésén, becsülésén túl őt szeretni vagy sem. Az együttérzés, türelem, tolerancia, tartalmazás és ráhangolódás képességét nem a tegeződés hozza meg és nem is a magázódás veszejt el. Buber szerint az alapszókat lényével mondja ki az ember. Az Én-Az és az Én-Te alapszók dichotómiája a pácienssel folytatott munkában nem a tegeződésben oldódik fel, hanem a másik ember iránti alapvető hitben és tiszteletben. Saját analízisemben az analitikus magázódásán keresztül is átjött együttérzése, tapintata, belém vetett hite. Bizom abban, hogy ez a saját munkámban hasonlóan közvetítődik pácienseim felé.

Kavetzky Péter

Családorvos vagyok Budapesten, emellett egyéni dinamikus terápiát végzek egy OEP-finanszírozott szakrendelésen, továbbá Bálint-csoportokat vezetek.

A Bálint-csoportban természetesen mindenki mindenkivel tegeződik, hiszen kollégákkal ülünk körben, és a módszer lényegéhez tartozik a non-autoriter csoportvezetés. A pszichoterápiában nekem eddig egy tegeződő kapcsolatom volt. Itt jelentős határproblémák jelentek meg, nyilván elsősorban más tényezők miatt, de a tegeződés is megkönnyíthette a keretek fellazulását. A páciens oldaláról más helyzetben is megjelent már a tegeződés igénye, ezt én el szoktam háritani. Ugyanakkor a vitához hozzászólók többségéhez hasonlóan én is azt gondolom, hogy nem az a lényeg, hogy tegeződünk-e, hanem az, hogy miért igen vagy nem, és hogy ez milyen dinamikai következményekkel jár. A pszichoterápiás helyzet többnyire lehetővé teszi, hogy az is a munkafolyamat részévé váljon, ha probléma merül fel a megválasztott kommunikációs formával.

Más orvosi szituációkban is egyre többször megjelenik a tegeződés igénye, főleg, ha a felek fiatalok. Úgy látom, hogy könnyebben tegeződnek azok a kollégák, akiknek nem kell hosszú távú kapcsolatra berendezkedniük (például a mentősök, vagy a változó gyakorlati helyen dolgozó szakorvos-jelöltek), és ebből azt gondolom, hogy rövid távon a tegeződés megkönnyítheti a kommunikációt. A családorvosi munkában azonban hosszú távú terápiás kapcsolatot kell kialakítani, de nehezebb a kerettartás, mint a pszichoterápiában. Nincs ugyanis egzakt terápiás szerződés, és mindkét fél számára számos ponton bizony homályos az is, hogy mi a terápiás kapcsolat célja, meddig tart a felek kompetenciája. A háziorvos gyakran rá kell, hogy kérdezzen egyes intim testi funkciókra, és fizikális vizsgálat is van. Ha mindezek mellett még tegeződést is kezdeményeznék, az növelné annak veszélyét, hogy a páciens intruzívna éli meg a tevékenységemet. Az ismételt kerettartási nehézségek (mint a soron kívüli ellátás igénye, hiszen „haverok vagyunk”) arra indítottak, hogy ne engedjek akkor sem, ha a páciens kezdeményez tegeződést. Ráadásul a páciensek egymás családtagjai vagy szomszédjai, hamar zavart kelt, ha nem azonosak a feltételek. Ezeket a határkonfliktusokat nehezebb (bár persze nem lehetetlen) megbeszélni és a páciens javára fordítani, mint a pszichoterápiában. Az összeférhetlenségi szabály kevésbé szigorú, ezért sok rokon-barát-kolléga jár hozzám. Velük nyilván tegeződöm – náluk amúgy is külön figyelmet kell fordítani a kerettartásra. Gyerekeket nem látok el, a serdülőkkel pedig kifejezetten jól teszik a kapcsolatnak, ha a magázódáson keresztül felnőtt szerepben jelenhetnek meg. Összességében az én tapasztalatom az, hogy az intimitás mélyülését nem hogy gátolná, de sokszor segíti a magázódás. Az én generációmban (36 éves vagyok) annyira természetes már a tegeződés, hogy inverz módon éppen azzal

húzzuk alá a kapcsolat kiemelt voltát, ha megmaradunk a magázódásnál: bármilyen más helyzetben tegeződnénk, de itt nem.

Eörsi Dániel

Szervezetfejlesztési tanácsadás során alapvetően jól működik a tegeződés-magázódás, döntően az a közeg, csoport, munkahely, megbízó határozza meg, ahol dolgozunk, akikkel a munkánkat végezzük. A legkönnyebben akkor választunk helyes megoldást, ha igazodunk a helyi szokásokhoz, gyakorlathoz. IGAZODUNK, tehát nem feltétlenül azt csináljuk – bár ismerjük – ami a helyi szokás, de ha eltérünk tőle, akkor tudatosan és nyilvánosan jelezve térünk el. A HELYES MEGOLDÁS pedig az, ami nekünk magunknak és a velünk kapcsolatban levőknek egyaránt kényelmes, kialakított és elfogadott. Tehát a véleményem, hogy alapvetően jól működik a tegeződés-magázódás, de mégis van néhány olyan helyzet, ami egyedi, ezért külön megoldást kíván, én ezekről írok le néhány gondolatot. Tanácsadóként sok cégnél fordulunk meg, sok új emberrel ismerkedünk meg, ezért sokszor kerülünk olyan helyzetbe, hogy el kell dönteni, tegeződni vagy magázódni fogunk.

Alapvető, hogy a tanácsadó a megbízó munkahelyén jelenik meg, és ma a munkahelyek döntő többségében a teljes körű tegeződés a szokás. Amikor a tanácsadó bekerül egy ilyen csoportba, akkor az egyik szempont, ami szerint eldől a kérdés, hogy mennyire válik a szervezet „tagjává”, mennyire tekintik a dolgozók a szervezet részének. Az alap helyzet az, hogy magázódunk, a tegeződés kölcsönös megállapodás alapján jön létre. Elsőként a vezetőkkel alakul ki a tegeződés, de mindenképpen szükségesnek tartom, hogy mindenkivel külön-külön állapodjunk meg a tegeződésben. A munkatársakkal való tegeződés során fontos megjegyezni, hogy a tanácsadó a munkatársak részéről mindenképpen a vezetéshez tartozik, ezért az irányadó az, hogy a vezetők milyen viszonyban vannak a kollégáikkal. Itt elsősorban arra gondolok, ha ők magázódnak, mi ne tegeződünk, ha ők tegeződnek, akkor tegeződhetünk, de ezt kevésbé fogadják el, ezért nekünk nem kell feltétlenül tegeződni. Ennek is lehet hátránya, ebben az esetben érezhetik azt a kollégák, hogy őket nem tartjuk egyenrangú félnek, ami nehezítheti az együttműködést.

Fiatal tanácsadó kollégák nehezebben vetik fel a megbízó cégnél a tegeződést, s ez teljesen érthető, így is jól tud működni minden a munkavégzés során.

Amit igazán javaslok, hogy akkor, amikor a fogadó cég vezetői, munkatársai felajánlják a tegeződést, azt mindenképpen fogadjuk el. Ez természetesen sokszor nem valós felajánlás, „mindössze” tegezve tárgyalnak, akkor ezt „kell elfogadni”, mint tegeződésre való felszólítást, felajánlást.

Az idősebb tanácsadókat már nehezebben tegeznek a fiatalabbak, sokszor maguk vállalják a csendőrpertut. Ezt az idősebb tanácsadónak kell megoldani, határozottan meg kell kérni, fel kell hatalmazni a kölcsönös tegeződésre a másik felet, vagy vissza kell térni a magázódásra az idősebb tanácsadónak is.

A tanácsadó, a tréner, a workshop vezetője általában felajánlja a tegeződést a résztvevőknek, mert így könnyebb dolgozni. Ezt a csoport általában el is fogadja, s ez így is van rendben, mert ez a kialakult gyakorlat. Mégis ez azt nem jelenti, hogy azok a résztvevők, akik korábban magázódtak, most könnyen fognak tegeződni egymással a munka során. Ebben az esetben nem kell erőltetni, hogy a tagok egymás között tegeződjenek, s természetesnek kell tekinteni ezt a helyzetet. Természetesen a tanácsadóval a résztvevők, a tréning idejére tegeződnék össze, utána valójában újra felvetődik a kérdés, hogy tegeződjének vagy sem, ezt újra tisztázni szükséges, ha a helyzet megkívánja.

Cserey Miklós

„Honnan jövök”? Kamaszkoromból több fontos sajátélményem van a megszólítás terén. Ezek mindegyike – érdekes, de nem rendkívüli módon – váltásokhoz köthető, mintegy a felnőtté válás rituáléjának része. Amikor szeretett, tisztelt felnőtt emberek felajánlották a tegeződést, ezzel is megerősítve viszonyunk barátságát, egyenrangúvá válását; illetve, mikor azzal jelezték felnőtt nővé érésemet, hogy nem tegeztek többé. Mindezek segítenek megérteni, értelmezni saját kamasz klienseim helyzetét.

Gyermekvédelemben – azon belül is Gyermekjóléti Központban – dolgozó pszichológusként számomra többféle helyzetben, többféle partnerrel való kapcsolódás során merül fel a tegeződés-magázódás dilemmája. *Klienseim* korban, társadalmi, szociális és családi státuszban rendkívül sokfélék, közvetlen és távolabbi *kollégáim* szociális, egészségügyi, oktatási, közigazgatási területek dolgozói közül valók. Különböző – négy szemközti, családi, csoportos – helyzetekben találkozunk egymással. A megszólí-

tás jelentése, jelentősége szinte mindegyikben más és más.

(Lényegi sajátossága ennek a területnek, hogy sok ügyfelünk kötelezett, tehát nem saját motivációjából van jelen, sőt, sokszor épp ellenkezőleg – mindenestre a bizalom kérdése emiatt különösen kiélezett, amit szépen leképez egymás megszólítása.)

Tapasztalataim szerint pontosan e sokszínűség miatt nem lehet teljesen rigid szabályokat alkalmazni, hanem ez folytonos értékelést, az adott helyzethez illő döntést igényel, amelyben többek között az alábbi helyzetekben megélt élményeim vezetnek:

Egyéniben – szülővel: Intézményünkben keretszabályként a szülők magázása van érvényben. Tevékenységünkben adódóan (középpontban a gyermek) inkább a jelenlévők *szerepe*, semmint életkora a döntő tényező, amit meg kell fontolni: egy tizenhat éves szülő lehet gyerek, aki számára az a fajta bensőséges megtiszteltetés hasznos, ha kölcsönösen tegeződjünk; de lehet egy éppen gyermeket vállaló szülő, akinek felelősségteljes státuszát a magázódás hangsúlyozza, alakítja ki, erősíti. A szülő magázódásból való kicsúszása vagy határtartási nehézségként értelmezhető, vagy éppenséggel a bizalom, a bevonódottság mélyülését jelzi. Előbbi esetben következetes visszamagázással hangsúlyozom a kereteket – amelyek mindkettőnk számára a biztonságot, eligazodást szolgálják. Utóbbi alkalmakkor többnyire a partner maga is észreveszi és korrigálja magát, az erre való reflektálás képezheti a konzultáció anyagát is. További árnyalatok megjelenítését teszi lehetővé az „Ön” illetve „Maga” használata is.

Egyéniben – gyerekkel: saját munkámban a „csendőrpertut” nem tartom jó megoldásnak, mert a viszony egyenrangúsága ellen hat. Kollégáim viszont családgondozóként többnyire ezt használják, így ez is megkülönbözteti szerepemet az intézményen belül. Szinte kivétel nélkül a kölcsönös tegeződést ajánlom fel, kamasz klienseimnél egyértelműen a közös munka melletti elköteleződés jele ennek természetessé válása.

Terápiás munkámban leginkább azért tartom fontosnak, sőt, azért örülök ennek a felületnek, mert jó lehetőségnek tekintem arra, hogy partneremmel együtt ránézzünk: hogy is állunk mi egymással ebben a kapcsolatban? És magunkkal? Azaz: gyorsan láthatóvá teszi kapcsolatunk rejtett aspektusait, így pontosan abban segít nekünk, ami a dolgunk a pszichológus-kliens viszonyban.

Simon Sarolta